

การสร้างแบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

A Construction of Information Literacy Skills Scale for Mathayomsuksa Three Students

แพรววา สนามน้อย¹ กมลทิพย์ ศรีหาเศษ² และดารุณี ทิพยกุลไพโรจน์³

Prawwa Sanamnoi¹, Kamontip Srihaset² and Darunee Tipayakulpairoj³

^{1,2,3}ภาควิชาการประเมินและการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Evaluation and research department, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

¹E-mail: prawwa19@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7638-3138>

²E-mail: Ksrihaset@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4381-6128>

³E-mail: newbobow@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4874-2607>

Received 04/02/2023

Revised 08/02/2023

Accepted 09/02/2023

บทคัดย่อ

การศึกษาทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศในงานวิจัยที่ผ่านมา ต่างมุ่งศึกษาในประเด็นของการพัฒนาทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศและระดับการรู้สารสนเทศ การศึกษาการรู้สารสนเทศยังขาดแบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และคะแนนจุดตัด (Cutting score) ที่ใช้ในการพิจารณาระดับทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศ บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศ และ 2) กำหนดคะแนนจุดตัดเพื่อใช้พิจารณาระดับทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 1,020 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้การวิจัย คือ แบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศมีค่าความตรงรวมสมัย เท่ากับ 0.28 ความเที่ยงเท่ากับ 0.87 ความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.25-0.87 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.19-0.47 และ 2) ภาพรวมการวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศ ใช้เกณฑ์ผ่าน 60% มีนักเรียนผ่าน ร้อยละ 34.00 ส่วนรายทักษะด้านการเข้าถึงสารสนเทศ ใช้เกณฑ์ผ่าน 70% มีนักเรียนผ่าน ร้อยละ 18.00 ด้านการประเมินสารสนเทศ ใช้เกณฑ์ผ่าน 60% มีนักเรียนผ่าน ร้อยละ 44.00 และด้านทักษะการนำสารสนเทศไปใช้ ใช้เกณฑ์ผ่าน 60% มีนักเรียนผ่าน ร้อยละ 47.00

คำสำคัญ: ทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศ; การสร้างแบบวัดทักษะ; คะแนนจุดตัด

Abstract

The study of information literacy skills in the previous research has focused on the development of information literacy skills and the level of information literacy. The information literacy study lacked a measure of the information literacy skills of lower secondary school students and a cutting score used to determine the level of information literacy skills. The objectives of this research were 1) to construct an information literacy skills scale and 2) to set cut scores to consider information literacy skill levels. Samples were 1,020 Mathayomsuksa 3 students in the schools under Bangkok Secondary Educational Service Area Office Two by using a multi-stage random sampling technique. Data was collected by using an information literacy skills scale. And the test examined concurrent validity, reliability, item difficulty, and item discrimination to show test quality. Data were analyzed with descriptive statistics. The research results found that 1) the concurrent validity was 0.28, the reliability was 0.87, the item difficulty index between 0.25-0.87, and the item discrimination index between 0.19-0.47 and 2) the overall cut-score was 60%, with the students passing the cut-score of 34.00% while the cut-scores for each skill were as follows Information access skills, 70% cut-off point, 18.00 percent of students passed, information assessment skills, 60 percent cut-score, 44.00 percent of students passed, and information application skills, a cut-score of 60 percent. There is 47.00 percent of students passing the cut score.

Keywords: Construct of Scale; Information Literacy Skills; Construction of Scale Cut-scores

บทนำ

การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วนี้ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะเศรษฐกิจที่ต้องอาศัยความรู้และสารสนเทศเป็นฐานเพื่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อก้าวให้ทันการแข่งขันในระดับสากล ทำให้ประเทศไทยต้องปรับเข้าสู่การเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้คนในสังคมต้องพัฒนาและสร้างองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเตรียมคนให้พร้อมสู่การเปลี่ยนแปลงในสังคมแห่งการเรียนรู้ให้ทันกับโลกปัจจุบัน (ปาริชาติ เสารยะวิเศษ, 2552) ซึ่งในสังคมปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว และมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต ทุกคนจำเป็นต้องมีการพัฒนาตนเองเพื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง มีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อการเท่าทันข้อมูลข่าวสารที่หลากหลาย การรู้สารสนเทศถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งสำหรับการศึกษาทุกระดับและทุกสาขาวิชาชีพ เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว และทรัพยากรสารสนเทศมีมากมายมหาศาล

[544]

Citation:

แพรววา สนามน้อย กมลทิพย์ ศรีหาเดช และดารณี ทิพย์กุลโพธิ์. (2566). การสร้างแบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (1), 543-552.

Sanamnoi, P., Srihaset, K., & Tippiyakulpairaj, D., (2023). A Construction of Information Literacy Skills Scale for Mathayomsuksa Three Students.

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (1), 543-552; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.37>

ทำให้บุคคลประสบปัญหาในการใช้สารสนเทศและเกิดความยุ่งยากในการค้นหาสารสนเทศที่มีอยู่หลายรูปแบบและหลายแหล่ง ทั้งในรูปสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศนวัสดุ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (นฤมล ศิริวงษ์, 2561) ดังนั้น การรู้สารสนเทศ (information literacy) จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และเป็นส่วนสำคัญในการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศยังเป็นสิ่งสำคัญ 1 ใน 4 ของทักษะแห่งอนาคตใหม่ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการศึกษาในทุกๆระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ คือ นักเรียนต้องรู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเองเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การรู้สารสนเทศจึงเป็นเครื่องมือที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยตัวเอง และเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิตอีกด้วย

การศึกษาทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศในงานวิจัยที่ผ่านมา ต่างมุ่งศึกษาในประเด็นของการพัฒนาทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศและระดับการรู้สารสนเทศ อีกทั้ง ทั้งนี้ จากผลการวิจัยทั้งในไทยและต่างประเทศที่ผ่านมา ต่างมุ่งศึกษาการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ตลอดจนการจัดการศึกษาเพื่อความสามารถในการรู้สารสนเทศ (วลัยลักษณ์ อมรสิริพงศ์, 2561; ญัฐภรณ์ เสาร์ยะวิเศษ, 2562; ลัดดาวัลย์ อุ่แสงทอง, 2562; เดือนเพ็ญ หัสจันทร์, 2563; Farhan A., 2020; Cheyvuth S., 2020; Reem A., 2021; Stephanie J, 2021;) จะเห็นได้ว่าการศึกษาศาสตร์สารสนเทศยังขาดแบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และคะแนนจุดตัด (cutting score) ที่ใช้ในการพิจารณาระดับทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศ ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญในประเด็นดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับอนันต์ศักดิ์ พวงอก (2560) ที่กล่าวว่าการสร้างแบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศ เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาด้านการรู้สารสนเทศและการเพิ่มทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศให้แก่ นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่อง การสร้างแบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยสามารถนำการสร้างแบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศไปส่งเสริมและพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียน อันจะส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนให้สามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อสร้างคะแนนจุดตัดใช้พิจารณาระดับทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

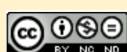
[545]

Citation:

แพรววา สมนน้อย กมลทิพย์ ศรีหาเศษ และดารุณี ทิพยกุลไพโรจน์. (2566). การสร้างแบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (1), 543-552.

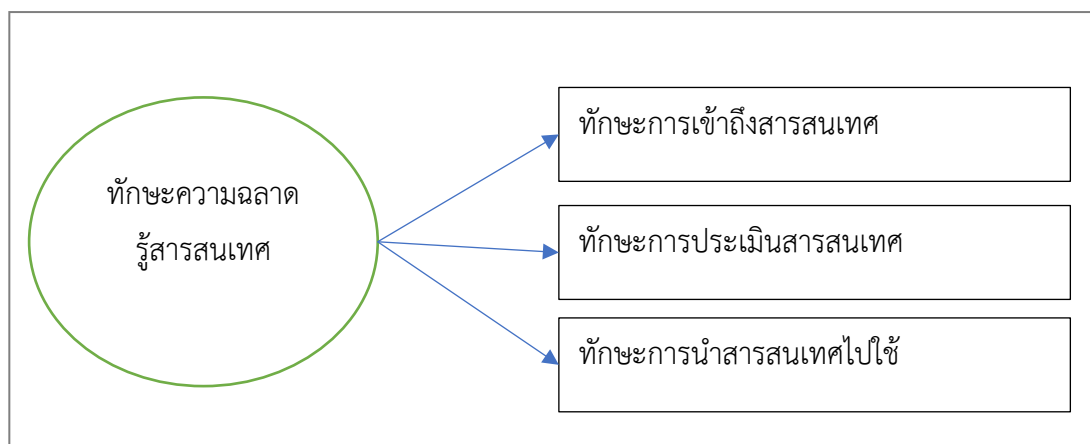
Sanamnoi, P., Srihaset, K., & Tippayakulpairoj, D., (2023). A Construction of Information Literacy Skills Scale for Mathayomsuksa Three Students.

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (1), 543-552; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.37>

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากผลการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องได้ทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศทั้งหมด 3 ทักษะ (ปาริชาติ เสา
ระยะวิเศษ, 2552; Farhan, 2020; Danica, 2020; Angela, 2020; Musediq, 2021; Stephanie, 2021;
Manoj, 2021) ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสร้างแบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังปรากฏในกรอบแนวคิด ดังนี้

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวนทั้งหมด 21,348 คน สุ่มตัวอย่างแบบ
หลายขั้นตอน ได้ตัวอย่างจำนวน 1,020 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ ทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศ ประกอบด้วย 1) การเข้าถึงสารสนเทศ 2) การ
ประเมินสารสนเทศ และ 3) การนำสารสนเทศไปใช้

3. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบวัดทักษะ ผู้วิจัยกำหนดจุดมุ่งหมายในการ
สร้างแบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยศึกษานิยาม แนวคิด
ทฤษฎี จากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดทักษะความ
ฉลาดรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และดำเนินการสร้างแบบวัดทักษะความฉลาดรู้
สารสนเทศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามนิยามเชิงปฏิบัติการ ครอบคลุมการสร้างแบบวัดทักษะ
ความฉลาดรู้สารสนเทศทั้ง 3 ทักษะ

4. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน โดยกำหนดข้อคำถามที่ถูกเลือกใช้ใน
แบบสอบถาม ต้องมีดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ไม่ต่ำกว่า 0.50 ซึ่งค่าดัชนีสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามที่ได้

[546]

จากงานวิจัยฉบับนี้มีค่าระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และนำแบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศ ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ตรวจหาความเที่ยงได้ค่าความเที่ยงของสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของ Cronbach อยู่ที่ระดับ 0.91 ถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้กำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวอย่างในการวิจัย วิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 การหาคุณภาพของแบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศ ประกอบด้วย

5.2.1 วิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดทักษะโดยหาค่าความเที่ยงด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา

5.2.2 วิเคราะห์ความตรงร่วมสมัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศกับคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน

5.3 การวิเคราะห์ทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศ กำหนดคะแนนจุดตัดจากผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัย

1. ความตรงตามเกณฑ์สัมพันธระหว่างคะแนนแบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศกับคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในภาคเรียนที่ผ่านมาซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.62 จากคะแนนเต็ม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .67 เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เพื่อตรวจสอบความตรงร่วมสมัยพบว่า คะแนนแบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศกับคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในภาคเรียนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีระดับความสัมพันธ์เท่ากับ 0.28 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.87 มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.25 – 0.87 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.19 – 0.47

ผลการใช้แบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศ พบว่า นักเรียนมีคะแนนแบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศเฉลี่ย เท่ากับ 23.09 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 53.70 จากคะแนนเต็ม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.86 โดยด้านทักษะการเข้าถึงสารสนเทศ คะแนนเต็ม 13 คะแนน นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.15 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.68 ร้อยละของคะแนนที่ได้เท่ากับ 47.34 ด้านทักษะการประเมินสารสนเทศ คะแนนเต็ม 22 คะแนน นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.38 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.35 ร้อยละของคะแนนที่ได้เท่ากับ 56.27 ด้านทักษะการนำสารสนเทศไปใช้ คะแนนเต็ม 8 คะแนน นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.85 ร้อยละของคะแนนที่ได้เท่ากับ 57.02

2. ความตรงตามเกณฑ์สัมพันธระหว่างคะแนนแบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศกับคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในภาคเรียนที่ผ่านมาซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.62 จากคะแนนเต็ม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .67 เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เพื่อตรวจสอบ

[547]

ความตรงร่วมสมัย พบว่า คะแนนแบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศกับคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในภาคเรียน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีระดับความสัมพันธ์เท่ากับ 0.28

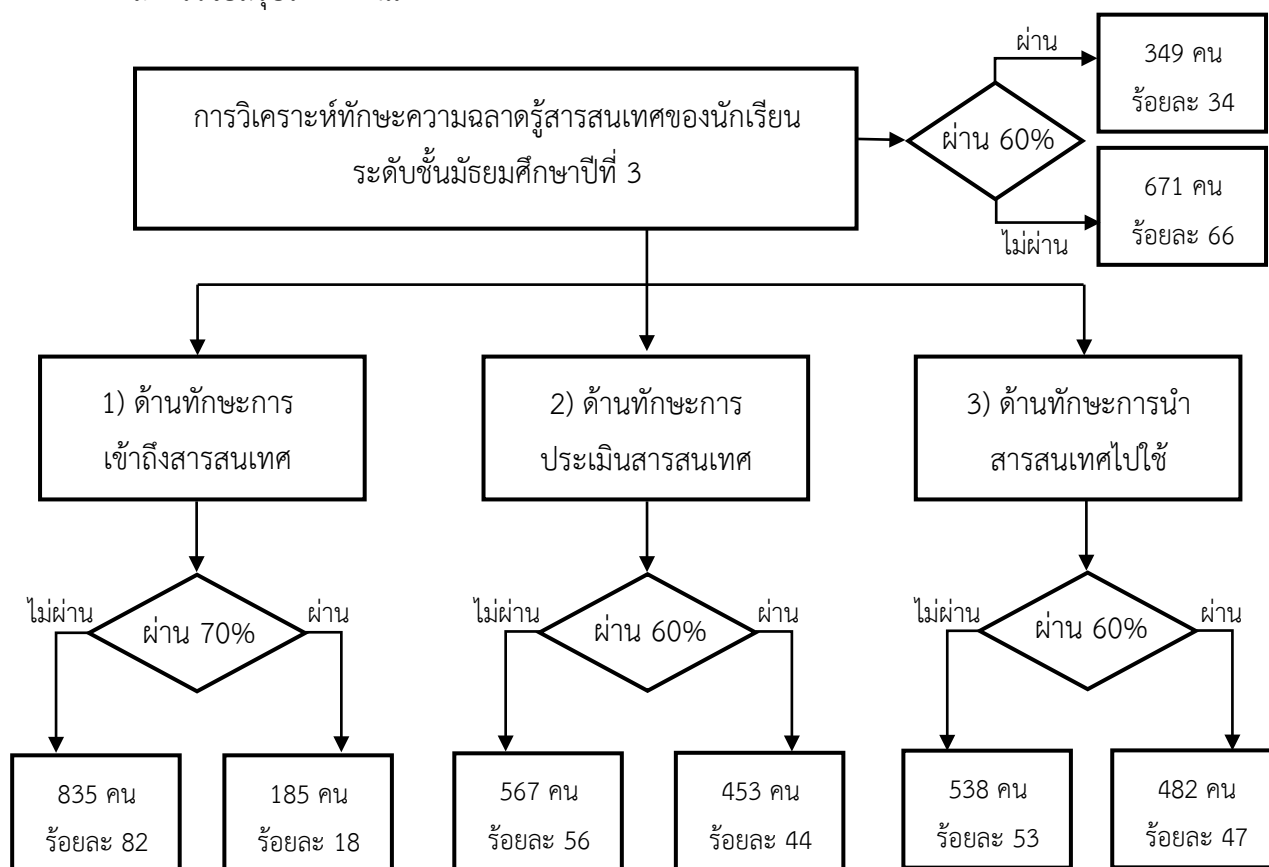
3. การกำหนดคะแนนจุดตัดในการวิเคราะห์ทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิเคราะห์ในภาพรวมของทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้เกณฑ์ผ่าน 60% ขึ้นไป พบว่า มีจำนวนนักเรียนที่มีคะแนนผ่านจุดตัด จำนวน 349 คน เป็นร้อยละ 34.00 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด และเมื่อพิจารณารายทักษะ ผลการวิเคราะห์และการรายงานทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายด้าน ปรากฏดังนี้

1) ด้านทักษะการเข้าถึงสารสนเทศ ใช้เกณฑ์ผ่าน 70% ขึ้นไป มีนักเรียนที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00

2) ด้านทักษะการประเมินสารสนเทศ ใช้เกณฑ์ผ่าน 60% ขึ้นไป มีนักเรียนที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์จำนวน 453 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00

3) ด้านทักษะการนำสารสนเทศไปใช้ ใช้เกณฑ์ผ่าน 60% ขึ้นไป มีนักเรียนที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์จำนวน 482 คน คิดเป็นร้อยละ 47.00

ผลการวิจัยสรุปได้ดังแผนภาพ 2

แผนภาพ 2 สรุปผลการวิจัย

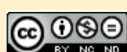
[548]

Citation:

แพรววา สนามน้อย กมลทิพย์ ศรีหาเศษ และดารุณี ทิพยกุลไพโรจน์. (2566). การสร้างแบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (1), 543-552.

Sanamnoi, P., Srihaset, K., & Tipayakulpairoj, D., (2023). A Construction of Information Literacy Skills Scale for Mathayomsuksa Three Students.

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (1), 543-552; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.37>

อภิปรายผลการวิจัย

1. การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศ

ผลการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศ โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า ข้อสอบมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.0 แสดงว่า ข้อคำถามที่นำมาใช้มีความตรงเชิงเนื้อหา จึงทำให้แบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศมีความครอบคลุมและสอดคล้องกับเนื้อหา และผลการตรวจสอบความตรงร่วมสมัย พบว่า คะแนนทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศกับคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์กันที่ 0.28 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า เครื่องมือที่สร้างขึ้นสามารถวัดได้ สอดคล้องกับศิริชัย กาญจนวาสี (2556:103) กล่าวว่า เครื่องมือที่สามารถวัดได้ตรงตามเกณฑ์สัมพันธ์ แสดงว่าเครื่องมือนี้สามารถวัดทักษะได้ในสภาพปัจจุบัน

ส่วนผลการตรวจสอบความเที่ยง เท่ากับ 0.87 แสดงว่า แบบวัดมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้ และมีค่าความยากระหว่าง 0.25 - 0.87 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.19 - 0.47 สอดคล้องกับพิชิต ฤทธิ์จรูญ (2560: 141) กล่าวว่า ข้อสอบที่มีความยากพอเหมาะควรมีค่าความยากตั้งแต่ 0.20 - 0.80 และข้อสอบที่ดีควรมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป แสดงว่า ข้อสอบมีค่าความยากง่ายที่ดี ถือว่าเป็นข้อสอบที่มีคุณภาพ

2. ทักษะการเข้าถึงสารสนเทศ นักเรียนผ่านเกณฑ์ จำนวน 185 คน ถือว่าผ่านเกณฑ์น้อยมาก ทักษะการเข้าถึงสารสนเทศเป็นทักษะขั้นพื้นฐานของนักเรียน โดยเป็นพฤติกรรมของนักเรียนในการเลือกวิธีการค้นหาสารสนเทศจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เหมาะสม โดยกำหนดขอบเขตและชนิดของคำในการค้นหา และระบุแหล่งสารสนเทศที่ต้องการค้นหาคำตอบได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของญาดา ศรีอรุณ (2558) พบว่าการเข้าถึงสารสนเทศของนักเรียนในการสืบค้นข้อมูลให้ตรงกับความต้องการ มีปัญหามากที่สุด คือการกำหนดคำสำคัญเพื่อสืบค้นข้อมูล และมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ สมฤดี หัตถาพงษ์ (2547) พบว่านักเรียนมีความสามารถกำหนดคำค้นหาสารสนเทศอยู่ในระดับต่ำ ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถสืบค้นข้อมูลให้ตรงกับความต้องการได้

3. ทักษะการประเมินสารสนเทศ นักเรียนผ่านเกณฑ์ จำนวน 453 คน ถือว่านักเรียนมีความรู้ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของวัลลภา เกลิมวงศาเวช (2560) พบว่า การประเมินสารสนเทศ คือการนำข้อมูลสารสนเทศมาสังเคราะห์เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ และเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศได้หลายวิธี เช่น การนำข้อมูลมาสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ เพื่อจะได้นำมาเขียนรายงานและนำเสนอข้อมูลได้

4. ทักษะการนำสารสนเทศไปใช้ นักเรียนผ่านเกณฑ์ จำนวน 482 คน ถือว่านักเรียนมีความรู้ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับอาชัญญา รัตนอุบล (2550) พบว่า สารสนเทศได้ถูกขยายขอบเขตไปยังสื่อที่เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้ความสามารถในการรู้สารสนเทศต้องผสมผสานทักษะการค้นคว้า การเชื่อมโยง การเรียนรู้ให้เข้ากับความรู้เดิมที่มีอยู่ รวมถึงการใช้สารสนเทศให้ตรงกับวัตถุประสงค์ จะส่งผลให้นักเรียนเห็นถึงการบูรณาการและการนำสารสนเทศไปใช้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดในการบ่งชี้การรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

[549]

Citation:

แพรววา สมนน้อย กมลทิพย์ ศรีหาเดช และดารณี ทิพย์กุลโพธิ์. (2566). การสร้างแบบวัดทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (1), 543-552.

Sanamnoi, P., Srihaset, K., & Tippiyakulpairaj, D., (2023). A Construction of Information Literacy Skills Scale for Mathayomsuksa Three Students.

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (1), 543-552; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.37>

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศ มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันซึ่งเป็นความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศ และการนำสารสนเทศไปใช้จากแหล่งต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย จากผลการวิจัยภาพรวม พบว่า นักเรียนที่มีคะแนนผ่านคะแนนจุดตัด 60% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 34.00 โดยนักเรียนจำเป็นต้องมีความรู้เพื่อการค้นหาข้อมูลสารสนเทศได้ถูกต้อง ดังนี้

1. โรงเรียนควรจัดการเรียนการสอนโดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศ เพื่อให้ นักเรียนมีพื้นฐานในการพัฒนาทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศ รวมทั้งการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ เกี่ยวกับการนำสารสนเทศไปใช้ควบคู่กับการเรียนการสอนด้วย

2. การวิเคราะห์ทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศ ทำให้ครูทราบว่า นักเรียนมีทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศเพียงใด และทักษะใดที่ต้องนำไปพัฒนาส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

การวิเคราะห์ทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศนั้น ทำให้ผู้สอนทราบว่า นักเรียนมีทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศเพียงใด หรือทักษะใดที่ต้องได้การพัฒนาส่งเสริม ดังนั้น เราสามารถนำผลการวิเคราะห์ไปพัฒนาจัดการเรียนการสอนส่งเสริมทักษะในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนี้

1. ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้มีความรู้และความสามารถในการรู้สารสนเทศ

2. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการบูรณาการการรู้สารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

ญาดา ศรีอรุณ. (2558). การศึกษาบทบาทครูสังคมศึกษาที่มีต่อการเสริมสร้างการรู้สารสนเทศของนักเรียน

มัธยมศึกษา. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 7(1), 147-160.

ณัฐภรณ์ เสาร์ยวิเศษ. (2562). รูปแบบการสอนการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย. *วารสารจันทร์เกษมสาร*, 25(1), 128-124.

เดือนเพ็ญ หัสขันธ์. (2563). การรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 17(76), 238-244.

นฤมล ศิริวงษ์. (2561). การศึกษาทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศสำหรับนิสิตครู มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ

โรฒ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*, 12(29), 96-105.

- ปาริชาติ เสารยะวิเศษ. (2552). การพัฒนาการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับประถมศึกษาในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2560). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: แฮสส์ ออฟ เคอร์มิสท์.
- ลัดดาวัลย์ อุ่แสงทอง. (2562). การประเมินทักษะความฉลาดรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. วารสารวิจัยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 12(1), 13-25.
- วลัยลักษณ์ อมรสิริพงศ์. (2561). การรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. วารสารสารสนเทศศาสตร์, 36(3), 40-63.
- วัลลภา เฉลิมวงศาเวช. (2560). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการรู้สารสนเทศของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชน. วารสารคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต, 16(2), 59-68.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมฤดี หัตถาพงษ์. (2547). การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อนันต์ศักดิ์ พวงอก. (2560). การพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. วารสารวิชาการมนุษยและสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 2(1), 7-22.
- อาชัญญา รัตนอุบล. (2550). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างการรู้สารสนเทศสำหรับสังคมไทย. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Angela, S. (2020). Historical development of definitions of information literacy: A literature review of selected resources. *The Journal of Academic Librarianship*, 46(2), 1-8.
- Cheyvuth, S., May, K. J. & Jeffrey, S. C. (2020). Information literacy training effectiveness on Cambodia's province-based undergraduates. *Information literacy training effectiveness*, 22(4), 263-280.
- Danica, D., Bojana, B. P., Tomaz, B. & Andrej, S. (2020). Added value of secondary school education toward development of information literacy of adolescents. *Library and Information Science Research*, 42(2), 1-18.
- Farhan, A., Gunilla, W., & Isto, H. (2020). The impact of workplace information literacy on organizational innovation: An empirical study. *International Journal of Information Management*, 51, 1-12.

- Manoj, K. V., & Ravi, S. (2021). Information Literacy Skills among the Masters' Students of Social Sciences Departments of Mizoram University and Tezpur University: A Comparative Study. *Journal of Library & Information Technology*, 41(5), 374-384.
- Musediq, T. B., Rafiat, B. B., & Aishat, T. A. (2021). Evaluating Information Literacy competence in the Use of Electronic Resources among Medical Students in University of Ilorin, Nigeria. *University of Dar es Salaam Library Journal*, 16(1), 131-148.
- Reem, A. Z., (2021). The impact of media and information literacy on acquiring the critical thinking skill by the educational faculty's students. *Thinking Skills and Creativity*, 39,1-7.
- Stephanie, J. G., Sarah, L., & Kathy, C. A. (2021). Uncovering the information literacy skills of first-generation and provisionally admitted students. *The Journal of Academic Librarianship*, 47(1), 1-10.